

КОВТУНЕНКО

Юрій Володимирович
karat108@list.ru

УДК 332.657

УСМАНОВА

Алтин

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ
МЕТОДИК АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВАBASIC APPROACH RESEARCH METHODS
OF ANALYSIS OF ENTERPRISE
FINANCIAL RESULTSк.е.н., доцент кафедри
обліку, аналізу і аудиту,
Одеський національний
політехнічний університетбакалавр, Одеський національ-
ний політехнічний універ-
ситет

У статті розглядають головні сьогочасні підходи дослідження методик аналізу фінансових результатів діяльності підприємства, представлений методологічний підхід до сутності економічного аналізу фінансових наслідків діяльності підприємства.

В статье рассматриваются основные современные подходы к исследованию методик анализа финансовых результатов деятельности предприятия, представлен методологический подход к сущности экономического анализа финансовых последствий деятельности предприятия.

The paper considered the main short-term approaches to research techniques for analyzing the financial results of the company, presented the methodological approach to the essence of economic analysis of the financial implications of the company.

Ключові слова: аналіз, фінансовий результат, підприємство

Ключевые слова: анализ, финансовый результат, предприятие

Keywords: analysis, financial results, business

ВСТУП

Аналіз фінансових результатів у ринковій економіці являє собою першорядну частину інформаційного забезпечення для прийому адміністративних ухвал управління підприємств. Майже всі суб'єкти ринкових взаємовідносин, власники, аудиторі, інвестори, банки, біржі, поставщики і покупці, зацікавлені в отриманні розгорнутої інформації про фінансове становище підприємства.

На сьогодні існує велика кількість методик аналізу фінансових результатів. Тим часом провідні вчені в області фінансового менеджменту та економічного аналізу підходять в різноманітних площинах і з різною мірою деталізації до часткових теоретичних і методичних питань аналізу.

МЕТА РОБОТИ

Проаналізувати головні сьогочасні підходи дослідження методик аналізу фінансових результатів діяльності підприємства та опрацювати авторське уявлення методологічного підходу до сутності економічного аналізу фінансових наслідків діяльності підприємства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові роботи, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та методи структурно-логічного аналізу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Дослідимо головні методики аналізу фінансових результатів з точки зору різноманітних авторів [1-8].

Таблиця 1

Основні методики аналізу фінансових результатів

№	Автор	Методика аналізу фінансових результатів
1	2	3
1	Іонова А.Ф.	1. Дається систематизація доходу, який роздивляється як показник ефекту від господарської діяльності. 2. Формуються показники прибутку, розкриваються основи їх розрахунку і взаємозалежність між ними. 3. Перераховуються економічні фактори, що діють на розмір прибутку, проводиться факторний аналіз прибутку до оподаткування. 4. Рекомендується при аналізі урахувати вплив інфляції на фінансові результати. 5. Проводиться аналіз «якості» прибутку, під яким розуміється «узагальнена характеристика структури джерел формування прибутку організації» [4]. Прибуток має високу якість, якщо зростає обсяг виробництва, знижуються витрати на виробництво і реалізацію, низька якість прибутку означає, що має місце зростання цін на продукцію без збільшення об'єму випуску і продажів в натуральних показниках.

Продовження таблиці 1

1	2	3
		<p>6. Аналізуються грошові потоки компанії з метою з'ясування ступеня достатності надходжень грошових коштів по поточній діяльності для забезпечення відтоків по поточній та інвестиційній діяльності підприємства. При цьому пропонується погоджувати аналіз фінансових результатів з аналізом грошових потоків.</p> <p>7. Здійснюється аналіз фінансових результатів по фінансовій звітності підприємства, тобто вивчають їх рівень, динаміку (горизонтальний аналіз звіту про прибутки і збитки) і структура (вертикальний аналіз).</p> <p>8. Пропонується схема факторного аналізу загального бухгалтерського прибутку (прибутку до на оподаткування) та прибутку від реалізації продукції.</p> <p>9. Дається оцінка впливу факторів на трансформаційні зміни прибутку від реалізації продукції, вони узагальнюються в двох групах. До складу першої групи входять: зміна обсягу реалізації продукції в оцінці за базисною або плановою собівартості, зміна обсягу продукції, обумовлене змінами в структурі продукції. Друга група факторів представлена економією від зниження собівартості продукції за рахунок структурних зрушень, зміною через динаміки цін на матеріали і тарифи на послуги [4].</p> <p>10. Потім рекомендується провести аналіз прибутку на основі звіту про збитки, в зв'язку з основними напрямками використання чистого прибутку. Автором пропонується в ході вертикального і горизонтального аналізу розраховувати коефіцієнт капіталізації, темп стійкого зростання власного капіталу, коефіцієнт споживання прибутку.</p> <p>11. Останнім етапом аналізу фінансових результатів повинен бути аналіз рентабельності, в рамках якого повинні визначитися показники рентабельності, дається визначення економічної та фінансової рентабельності з розглядом ефекту фінансового важеля, проводиться аналіз рентабельності активів, власного капіталу, рентабельності продукції і виробничих фондів.</p>
2	Савицька Г.В.	<p>1. Аналіз складу і динаміки прибутку. При цьому в процесі аналізу використовуються наступні показники прибутку: прибуток від реалізації продукції, товарів, послуг; загальний фінансовий результат до виплати відсотків і податків (брутто-прибуток); чистий прибуток; капіталізована прибуток. Причому, як зазначено автором, використання того чи іншого показника залежить від мети аналізу. Так, наприклад, для визначення беззбиткового обсягу продажів і зони безпеки підприємства, для оцінки рівня прибутковості виробництва окремих видів продукції і визначення комерційної маржі використовують маржинальний прибуток, для оцінки рентабельності власного капіталу - чистий прибуток, для оцінки прибутковості сукупного капіталу - загальна сума прибутку від усіх видів діяльності до виплати відсотків і податків [5]. У процесі аналізу необхідно визначити склад прибутку, структуру, динаміку і виконання плану за звітний рік. При цьому автор вважає, що особливу увагу слід направляти на облік інфляційних чинників зміни суми прибутку [5]. Також необхідно врахувати чинники зміни кожної складової загальної суми прибутку звітного періоду.</p> <p>2. Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції і послуг. У процесі аналізу вивчаються динаміка, виконання плану прибутку від реалізації продукції і визначаються фактори зміни суми (обсяг реалізації продукції, структура реалізованої продукції, собівартість продукції).</p> <p>3. Аналіз цінової політики підприємства і факторний аналіз рівня цін. При цьому досліджується вплив на зміну рівня цін таких факторів: якість реалізованої продукції, терміни реалізації, ринки збуту продукції, кон'юнктура ринку, інфляційні процеси.</p> <p>4. Аналіз інших доходів і витрат. У процесі аналізу вивчаються склад, динаміка, виконання плану і фактори зміни суми отриманих збитків і прибутку по кожному конкретному випадку.</p> <p>5. Аналіз рентабельності підприємства. В першу чергу пропонується визначити рентабельність продукції (коефіцієнт окупності витрат), рентабельність продажів (обороту), рентабельність сукупного капіталу. Далі в процесі аналізу необхідно встановити динаміку перерахованих показників, порівняти з плановими значеннями і провести міжгосподарські порівняння з підприємствами - конкурентами, провести факторний аналіз кожного з показників рентабельності.</p> <p>6. Аналіз використання прибутку. В процесі аналізу вивчаються фактори зміни величини оподаткованого прибутку, суми дивідендів, відсотків, податків з прибутку, розміру чистого спожитого і капіталізованого прибутку.</p>
3	Єфімова О.В.	<p>1. Зовнішній аналіз проводиться в два етапи. На першому етапі зовнішнього аналізу за допомогою вивчення коментарів і пояснювальної записки до річної звітності складається уява про принципи формування доходів і витрат на підприємстві. Другий етап зовнішнього аналізу є вивчення звіту підприємства про прибутки і збитки.</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3
		2. Внутрішній аналіз фінансових результатів складається з трьох етапів. На першому етапі вивчається вплив діючих на підприємстві облікових принципів в частині оцінки статей активів, доходів і витрат, змін облікової політики. На другому етапі розкриваються причини трансформаційних змін кінцевого фінансового результату. Третій етап є поглибленим аналізом фінансових результатів із залученням даних управлінського обліку про доходи та витрати. При цьому оцінюється якість фінансового результату, прогноуються майбутні результати, проводиться аналіз рентабельності діяльності підприємства [6].
4	Шеремет А.Д.	1. Створюється ряд показників по фінансовим результатам організації. При цьому виділяються такі показники, як валовий прибуток, прибуток (збиток) від продажів, прибуток (збиток) до оподаткування, прибуток (збиток) від звичайної діяльності, чистий прибуток. 2. Проводиться аналіз як за абсолютними показниками прибутку, так і за її відносними показниками [7]. 3. Поглиблений аналіз здійснюється шляхом дослідження впливу на величину прибутку і рентабельність продажів різних факторів. 4. Аналізується вплив інфляції на фінансові результати від продажу продукції. 5. Вивчається якість прибутку, наводиться так звана узагальнена характеристика структури джерел формування прибутку. 6. Проводиться аналіз рентабельності активів підприємства. 7. Здійснюється маржинальний аналіз прибутку.

ВИСНОВКИ

Таким чином можна зробити висновок. Можна зауважити, дослідивши методики проведення аналізу фінансових результатів, запропонованих різними авторами, що вибір тієї чи іншої методики проведення аналізу для окремо взятого підприємства залежить від властивостей його діяльності і цілей, яких необхідно досягти в процесі аналізу.

На наш погляд, підсумовуючи вищевикладене, зупинимося на тому, що методологічний підхід до сутності економічного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства має полягати в наступному: аналіз фінансових результатів слід проводити, дотримуючись логіки руху від загального до приватного і далі, до визначення впливу приватного на загальне. Насамперед варто дати оцінку показникам, які визначають фінансові результати в їх динаміці, розглянути їх структуру, визначити їх зміни за поточний період по відношенню до базисного або до бізнес-плану. Далі необхідно виявити фактори, дія яких призводить до зміни цих показників. Наприкінці варто провести детальний аналіз фінансових результатів на основі досліджування власних показників і виявити можливості збільшення прибутку.

Список використаних джерел

1. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

2. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: підручник / В.М. Шелудько ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2013. – 375 с.

3. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учеб. / Л.Т. Гиляровская и др. – М.: ТК Велби, Проспект, 2008. – 360 с.

4. Селезнева Н.Н. Финансовый анализ. Управление финансами: учеб. пособие для вузов / Н.Н. Селезнева, А.Ф. Ионова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юнити-Дана, 2006. – 639 с.

5. Савицкая Г.В. Методика комплексного анализа хозяйственной деятельности: учеб. пособие. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 384 с.

6. Ефимова О.В. Финансовый анализ. 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Бухгалтерский учет. – 2002. – 341 с.

7. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. – М.: Инфра-М. – 1999 г. – 219 с.

8. Ковтуненко К.В. Методика багаторівневої агрегованої оцінки фінансового стану підприємств як інструмент стратегічного управління в умовах невизначеності / К.В. Ковтуненко, О.В. Станіславик // Труды Одесского политехнического университета: Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. – Одесса, 2009. – Вып. 2(32). – С. 285-289.